

Pestprotocol

Pesten is meer dan plagen

Omgaan met elkaar doen wij samen.

“We willen met elkaar bevorderen dat onze leerlingen zich ontwikkelen tot sociaalvaardige, betrokken en zelfstandige kinderen op weg naar hun volwassenheid”.

We merken in onze samenleving, dat omgaan met anderen een ware kunst is. Je inleven in de ander, beleefdheid, goede manieren, de ander in z'n waarde laten. In een open samenleving, met zoveel verschillende invloeden, uit zoveel verschillende culturen, valt het niet mee om de juiste omgangsvormen te vinden.

Onze doelen zijn:

- Alle kinderen moeten zich in hun basisschoolperiode veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.
- Door regels en afspraken zichtbaar te maken, kunnen kinderen en volwassenen, als zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.
- Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!
- Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwiigende groep), leerkrachten en de ouders en verzorgers.
- De school moet proberen pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld.
- Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen.
- Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een directe aanpak.

Grensoverschrijdend gedrag:

Er is sprake van grensoverschrijdend gedrag wanneer er geen respect wordt getoond voor zowel kinderen als volwassenen. Ook het fysiek en/of psychisch pesten valt onder grensoverschrijdend gedrag.

- Bij grensoverschrijdend gedrag in de klas of op het plein corrigeert de leerkracht de kinderen. Dit leidt tot gedrag dat een bijdrage levert aan de positieve sfeer. Het vervelende gedrag wordt niet meer herhaald.
- Bij overtreding van de regels, het voortduren van een ruzie of het niet naleven van afspraken krijgen de kinderen een waarschuwing en wordt er contact opgenomen met de ouders.
- Bij wederom grensoverschrijdend gedrag wordt er opnieuw contact opgenomen met de ouders. Zij worden uitgenodigd op school om te praten over het gedrag van hun kind en samen met hen gezocht naar een oplossing voor het probleem.
- Binnen onze school is er ruimte (op initiatief van de leerkrachten) om incidenten direct te melden; deze worden direct besproken. Leerkrachten hebben een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Plagen of pesten?

Het verschil tussen plagen en pesten blijft een moeilijke kwestie.

Wat in onze ogen plagen is, kan door de betrokkene als pestgedrag worden ervaren.

Plagen	Pesten
Spontaan, grappig bedoeld en niet tegen de ander gericht	Is vaak berekenend. De pester wil iemand kleineren, kwetsen of zijn eigen status verhogen
Eenmalig	Systematisch en langdurig. (steeds opnieuw)
Speelt zich af tussen "gelijken"	Ongelijke strijd tussen pester en slachtoffer
Is te verdragen (maar kan ook kwetsend zijn)	Pesten doet pijn, is kwetsend en zo ook bedoeld.
Meestal één tegen één	Meestal een groep, pester en meelopers tegen één slachtoffer
Wie plaagt is minder duidelijk, wisselende partijen	Vaak een vaste structuur. Wie pest en slachtoffer is staat vast. De pester heeft medestanders.

Pesten houdt niet vanzelf op maar wordt erger als er niet wordt ingegrepen.

Meestal hebben de pestende kinderen niet in de gaten hoe afschuwelijk het pesten is voor degene die gepest wordt.

Voorkomen van pesten

Preventieve aanpak

In de eerste plaats geldt het gezegde dat "voorkomen beter is dan genezen!" Door een preventieve aanpak moet worden voorkomen dat pesten een probleem kan gaan worden. Dus los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, wordt regelmatig het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar gemaakt. Daarmee geven wij aan dat wij pesten als een serieus probleem zien.

De preventieve aanpak houdt in:

- dat wij een dagelijks klimaat/omgeving creëren waarbinnen pesten ongewenst gedrag is en waarbinnen wij met behulp van omgangsregels afspreken hoe we ons ten opzichte van elkaar gedragen.
- dat de kinderen een aantal basisvaardigheden oefenen die daarbij van pas komen, zoals luisteren, met gevoelens omgaan, nee durven zeggen, assertief zijn en conflicten hanteren.
- dat onze leerkrachten alert zijn op het signaleren en inzetten op het voorkomen en bestrijden van pestgedrag.
- dat de leerkrachten worden ondersteund door het in huis hebben van voldoende lesmateriaal om pestgedrag tegen te gaan.

Het signaleren van pestgedrag

Het is niet eenvoudig pesten te onderscheiden van ander conflict-gedrag. Nog moeilijker is het de vaak versluierde of geniepige vormen van pesten te ontdekken. Veel gebeurt er buiten het gezichtsveld om, stiekem. Meestal is datgene wat je ziet op zichzelf nog niet zo dramatisch: een wat dwingende blik in de ogen of een dreigement waarvan je aanneemt dat het wel los zal lopen. Kinderen die het slachtoffer zijn van pesten proberen ook vaak zelf de zaak weg te wuiven. Ook als je iets vermoedt en doorvraagt, blijven slachtoffers zelf vaak ontkennen.

Een kind dat wordt gepest, schaamt zich daar vaak voor. Het wil niemand teleurstellen. Het kan zijn dat een kind thuis niets zegt omdat het pestprobleem onoplosbaar lijkt. Het is misschien bang dat het probleem juist groter wordt. Kinderen die zelf pesten zullen thuis niet gemakkelijk over het pesten praten. Zij kunnen er alleen over beginnen als ze zich bewust zijn van hun gedrag en van de ernstige gevolgen daarvan.

Een belangrijke regel is dat het inschakelen/ informeren van de leerkracht door leerlingen en/of ouders niet wordt opgevat als klikken.

Vanaf groep 1 leren we de kinderen, dat zij niet mogen klikken maar.....

als je wordt gepest of je ziet dat iemand wordt gepest, dan moet je om hulp vragen.

Pesters weten vaak zelf niet waarom ze iemand pesten. Ook dringt het niet tot ze door hoe erg het pesten voor het slachtoffer is. "Ze lokte het toch zelf uit, wie loopt er nou nog met zo'n stomme schooltas?" Daarnaast willen veel pestende kinderen de machtspositie die ze door het pesten verkrijgen, niet verliezen. Toch is het niet waar dat pesters nooit willen dat een volwassene het probleem aanpakt. Misschien willen ze wel anders omgaan met andere kinderen, maar hoe moet dat dan?

Signalen van pesterijen kunnen o.a. zijn:

- altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen
- zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot
- een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven
- briefjes doorgeven
- buitensluiten/ isoleren
- beledigen
- opmerkingen maken over kleding, uiterlijk
- buiten school opwachten, slaan of schoppen
- op weg naar huis achterna rijden
- naar het huis van het slachtoffer gaan
- bezittingen afpakken
- schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer

Deze lijst kan nog verder worden uitgebreid. Leerkrachten en ouders moeten daarom alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen hun norm overschrijden.

Niet zelden komt het voor dat gedragsveranderingen die ouders bij hun kinderen constateren, signalen van pestgedrag zijn. Een kind wat 's nachts niet meer kan slapen, wat weer in zijn/haar bed plast of emotioneel labiel en afwijkend reageert. Ook kan het zijn dat zij/hij van de ene op de andere dag met geen mogelijkheid meer naar school wil. Het gepeste kind verkeert in een isolement en is eenzaam.

De gehele groep kan lijden onder een dreigend en onveilig klimaat. Iedereen is angstig en men wantrouwt elkaar, er is weinig openheid en spontaniteit, er zijn weinig echte vrienden binnen de groep.

Om duidelijk op te kunnen treden tegen pestgedrag is o.a. het volgende voor alle betrokkenen van belang:

- zicht op de omvang van het probleem
- kennis van de gevolgen voor het gepeste kind
- inzicht in het gedrag van de pester
- invoelend vermogen.

Communicatielijnen

Pestgedrag doet zich niet uitsluitend voor in aanwezigheid van de groepsleerkracht. Ook tijdens pauzemomenten of het van en naar huis toe gaan kunnen incidenten plaats vinden.

Bij het buitenspelen neemt de surveillant een voorlopige maatregel gericht op beëindiging en voorkomen van escalatie. Daarna wordt de groepsleerkracht geïnformeerd.

De groepsleerkracht informeert, indien van toepassing, de duo-partner en eventueel ook ouders en de PMM-er. Wanneer zij op de hoogte worden gebracht staat beschreven onder "Wat doen als..." In ernstige gevallen heeft de PMM-er de regie: voert alle vernoemde gesprekken, zo nodig ook met de directie en maakt de notitie in de digitale map.

De leerkracht zorgt voor vermelding in het dossier van het kind en voor overdracht naar de volgende collega.

Wat doen we als.....

Wat doen we als..... er gesignaleerd wordt (door het gepeste kind zelf, ouders, andere leerling of leerkracht) dat een kind wordt gepest?

Stap 1

- Kleine plagerijen worden met en door de kinderen zelf afgehandeld; "je probeert er eerst zelf (en samen) uit te komen".
- Het serieus nemen van een pestprobleem en direct duidelijk stelling nemen tegen het pestgedrag. Wij maken hierin onderscheid in activiteiten gericht op:
 1. Het gepeste kind
 2. De pester
 3. De medeleerlingen
 4. De ouders

Stap 2

- De groepsleerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderingsgesprek en probeert samen met hen de pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken. Duidelijk wordt weergegeven dat pestgedrag niet geaccepteerd wordt

Stap 3

- Wanneer stap 2 niet heeft geleid tot het stoppen van het pestgedrag wordt de PMM-er op de hoogte gebracht en gevraagd om medewerking. Deze regelt de gesprekken met de pester, gepeste, ouders en eventuele omstanders. De PMM-er verzorgt in dit geval de rapportage.
- Bij herhaaldelijk pestgedrag neemt de groepsleerkrachtleerkracht duidelijk stelling. Stap 2 wordt herhaald en daar wordt aan toegevoegd een bestraffend gesprek met

de leerling die pest en eventuele sancties zoals: binnen blijven in de pauze, nadenken over het nieuwe gedrag dat hij/zij gaat vertonen,

- Bij pestgedrag worden de ouders (van pester en gepeste) op de hoogte gebracht van het pestgedrag. Leerkracht(en) en ouders wordt gevraagd in onderling overleg tot afspraken in de gezinssituatie te komen.
- Het gedrag wordt in de groep besproken zodat omstanders worden geattendeerd op hun rol en verantwoordelijkheid, wat kunnen zij doen om pest gedrag te voorkomen.
- Wanneer een leerling geschorst moet worden, gebeurt dit in overleg met de directeur. In een dergelijke extreme situaties treedt het Bommelerwijs: "Aanname – schorsing-verwijdering" in werking. (zie website bestuur).

Wat doen we als de leerkracht het idee heeft dat er sprake is van onderhuids pesten?

In zo'n geval stelt de leerkracht een algemeen probleem aan de orde om langs die weg bij het probleem in de groep te komen. Uiteraard bieden wij steun aan alle betrokken partijen.

1. Steun bieden aan het kind dat gepest wordt

- Naar het kind luisteren en haar/zijn probleem serieus nemen.
- Zoeken naar de reden van het pestgedrag.
- Met het kind mogelijke oplossingen bedenken.
- Samen met het kind werken aan oplossingen.
- Wanneer nodig zorgen dat het kind deskundige hulp krijgt, bijvoorbeeld een sociale vaardigheidstraining.

2. Steun bieden aan het kind dat zelf pest

- Met het kind bespreken wat pesten voor een ander betekent.
- Het kind excuses laten aanbieden.
- Het kind helpen om op een positieve manier relaties te onderhouden met andere kinderen.
- Het kind helpen om zich aan regels en afspraken te houden.
- Zo nodig zorgen dat het kind deskundige hulp krijgt, bijv. een sociale vaardigheidstraining.

3. De medeleerlingen

- We maken het probleem bespreekbaar in de groep
- We stimuleren dat kinderen een eigen standpunt innemen en eventueel partij trekken voor de gepeste leerling.
- We bespreken met de leerlingen dat "meedoen" met de pester meestal kan leiden tot verergering van het probleem.
- We laten inzien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste.
- We laten inzien welke positieve kanten de gepeste heeft
- Zo nodig zorgen wij ervoor dat de hele groep deskundige hulp krijgt, bijv. een sociale vaardigheidstraining vanuit het SWV De Meerij.

4. Adviezen aan ouders/verzorgers van gepeste kinderen

- Blijf in gesprek met je kind, houd de communicatie open. Geef adviezen om aan het pesten een einde te maken .
- Neem het probleem van uw kind serieus.

- Pesten op school kun je het beste direct met de leerkracht bespreken. Ook kun je contact opnemen met onze contactpersoon “Preventie machtsmisbruik” Yetta Terlouw.
- Als pesten niet op school gebeurt, wordt er ook contact opgenomen met de ouders om het probleem bespreekbaar te maken.
- Door positieve stimulering en zogenaamde schouderklopjes beloon je het kind en help je het zijn zelfrespect terug te krijgen.
- Steun je kind in het idee dat er een einde aan komt.
- Laat je kind opschrijven/vertellen wat het heeft meegemaakt en help het kind om emoties te uiten en te verwerken.

5. Adviezen aan ouders/verzorgers van pesters

- Neem ook hier het probleem serieus.
- Raak niet in paniek; elk kind loopt kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak van het pesten te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Benoem het goede gedrag van uw kind en corrigeer ongewenst gedrag.

6. Adviezen aan alle ouders/verzorgers

- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Neem het probleem serieus; het kan ook uw kind overkomen.
- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Maak het tot een gemeenschappelijk probleem.
- Praat met uw kind over school, over relaties in de groep.
- Geef af en toe informatie over pesten.
- Corrigeer uw kind als het voortdurend anderen buitensluit.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Leer uw kind voor zichzelf en voor anderen op te komen.

5. Digitaal pesten

Pesten in de dagelijkse omgeving is al vreselijk, maar bij digitaal pesten komt de pester ook nog eens de voorheen veilige omgeving binnen via computer of telefoon. Voor de pester is deze vorm van pesten makkelijker, hij/zij heeft minder kans op afkeuring van de groep en blijft anoniem. De effecten van digitaal pesten kunnen langduriger en breder verspreid zijn dan bij traditioneel pesten. Opnames die via de webcam worden gemaakt, worden vastgelegd door een ander. Deze opnames verdwijnen nooit meer. Over de hele wereld kan een foto op een site staan. Foto's die eenmaal op internet staan zijn soms niet meer te verwijderen.

Preventieve aanpak

De leerkrachten zijn op de hoogte van de verschillende manieren waarop digitaal pesten plaatsvindt. In het kader van Mediawijsheid wordt ook het digitaal pesten en de gevolgen daarvan besproken in de groep. In de dagelijkse omgeving kun je zien hoe je opmerkingen vallen. Je kunt dan stoppen en je excuses maken. Bij digitaal pesten kan de verzender de tekst als geintje bedoeld hebben, terwijl het bij de ontvanger hard aankomt.

De kinderen worden op momenten, die zich daarvoor lenen, gevraagd of ze wel eens vervelende teksten krijgen toegestuurd.

De kinderen krijgen klassikaal ook tips over hoe digitaal pesten zoveel mogelijk voorkomen kan worden.

- Er zijn regels opgesteld voor het gebruik van Internet door kinderen.
- Door middel van gerichte opdrachten probeert de school te voorkomen dat kinderen op ongewenste sites en/of e-mail- programma's terecht komen.

Mobiele telefoon

- Binnen de school en op het terrein van de school is het gebruik van mobiele telefoons onder schooltijd door de leerlingen niet toegestaan. Alleen met toestemming van de leerkracht kan op deze regel in incidentele gevallen een uitzondering worden gemaakt. Het maken van foto's en filmpjes met een mobiele telefoon is in en om de school niet toegestaan.

Tips voor kinderen

- Gebruik alleen je voornaam, geef anderen geen persoonlijke gegevens van jezelf of van bekenden van jou.
- Maak nooit een afspraak met iemand die je op het internet bent tegengekomen als hij/zij je vraagt om je in het echt te ontmoeten.
- Stuur Internet personen geen foto's van jezelf toe, voordat je dat met je ouders hebt besproken.
- Geef nooit je wachtwoord en inlognaam aan anderen.
- Zorg dat ze niet makkelijk te raden zijn.
- Dingen die je voor de camera doet, kunnen later op internet gezet worden.
- Let daarom op met wat je doet voor de camera, ook als je denkt dat je vriend of vriendin dit nooit zal doen. Als je later ruzie krijgt, dan kan je vriend of vriendin de foto's en/of opnames op internet zetten en kan de hele school het zien.
- Meld vervelende e-mailtjes, berichtjes, bedreigingen en alle overige vervelende informatie aan je ouders/verzorgers.
- Bewaar en print alle vervelende berichten. Het zijn bewijzen die tegen de pester gebruikt kunnen worden. Aan het IP-adres van de mail kan afgeleid worden van welke computer de e-mail verzonden is.
- Reageer niet op valse, vervelende berichten. Als het hele gemene dingen zijn, waarschuw dan je ouders; die kunnen contact opnemen met de politie.
- Geef nooit zomaar privé-gegevens aan een ander, zoals je naam, adres, telefoonnummer, naam/adres van je school, sportclub ed.. Overleg dit altijd eerst met je ouders.
- Meld bedreigingen bij je ouders
- Ook bij de contactpersonen op school kun je je verhaal kwijt. Bij ons op school is dat je eigen juf of meneer en juf Yetta.
- Blokkeer personen die vervelend doen.
- Vertel meteen aan je ouders als je hele vervelende informatie tegenkomt.
- Blokkeer de afzenders waar je geen berichten meer van wilt ontvangen.
- Meer informatie over dit onderwerp kun je vinden op: www.pestweb.nl